

TRANSFORMAREA ORGANIZAȚIONALĂ ȘI STRUCTURALĂ SPECIFICĂ ARMEI GENIU

MILITARY ENGINEERING SPECIFIC ORGANIZATIONAL AND STRUCTURAL TRANSFORMATION

Lt.col.drd. Laurențiu ARIN*

Conform documentelor Alianței în vigoare, forța de răspuns a NATO (NRF¹) trebuie să fie în măsură să acționeze ca o forță expediționară, întrunită și multinațională. Pentru a putea deservi o astfel de forță, structurile de geniu puse la dispoziția NATO trebuie să fie capabile să îndeplinească o gamă largă de provocări simultane în domeniul sprijinului de luptă, dar și provocări tehnice atât în termeni de competențe, cât și în domeniul echipamentului. De aceea, pentru națiunile membre NATO, punerea la dispoziția Alianței a anumitor structuri pentru realizarea capabilităților necesare și creșterea nivelului de interoperabilitate rămâne în continuare obiectiv de importanță deosebită. Dacă provocările sunt uriașe pentru perioada actuală, ce se va întâmpla în viitor? Răspunsul ni-l oferă documentul intitulat „Viziunea NATO și obiectivele în domeniul genului pentru perioada 2016 - 2025”, iar acesta este unul extrem de simplu: „să asigure sprijin efectiv de geniu pentru forțele NATO, pentru întreaga gamă de operații curente și viitoare, dându-i comandantului NATO cea mai mare libertate de acțiune, la cea mai bună valoare pentru națiuni”². Punerea în aplicare însă a acestui răspuns arată determinarea Alianței de a oferi, și în viitor, cele mai bune „servicii” pentru națiunile membre.

According to NATO documents in force, the NATO Response Force (NRF) must be able to act as an expeditionary force, joint and multinational. To serve such a force, military engineering structures available to NATO must be able to perform a wide range of challenges simultaneously in combat support and technical challenges, both in terms of skills and equipment. Therefore, NATO nations, putting certain structures at the Alliance's disposal to achieve the necessary capabilities and increase interoperability remains an important objective. If the challenges are huge for the current period, what will happen in the future? The answer comes from the document entitled „NATO's vision and objectives in the field of military engineering for the period 2016 – 2025” and it is extremely simple: „to provide effective support engineer for NATO forces for the full range of current and future operations, giving NATO commander them the greatest freedom of action, the best value for the nation”. However, the implementation of thic answer shows Alliance's determination to provide in the future the best „services” for member nations.

Cuvinte-cheie: context; alianță; coaliție; parteneriat; strategic; operațional.

Keywords: context; alliance; coalition; partnership; strategic; operational.

Orice armată modernă trebuie să ofere garanții de securitate pentru cele mai variate ipoteze, iar aceasta are implicații profunde asupra concepțiilor de organizare, a principiilor de întrebuintare în luptă și în operație a forțelor armate.

Analiza structurilor genistice ale unor state membre NATO, comparativ cu a celor similare române, scoate în evidență trei componente esențiale ale potențialului oricărei structuri militare: potențialul de luptă, cel tehnic și cel de conducere.

Necesitatea realizării interoperabilității și compatibilității structurilor și tehnicii de geniu cu cele similare din NATO reprezintă un obiectiv de mare actualitate, vizat de către armata noastră, corespunzător opțiunilor sale.

Dar care sunt provocările actuale pentru structurile de geniu? Aceste tipuri de structuri sunt implicate în toate fazele unui conflict militar (de implicare a lor încă din fazele premergătoare desfășurării luptelor armate poate depinde chiar succesul acțiunilor desfășurate).

Pe timpul unui conflict, sarcinile pot fi: proiectarea forței (asigurarea sprijinului pentru dislocarea forței în teatrul de operații); protecția forței (activități ce cuprind soluții organizatorice,

*Brigada 10 Geniu „Dunărea de Jos”
e-mail: arin.laurentiu@forter.ro

materiale și procedurale pentru protecția personalului, echipamentului etc. împotriva întregului spectru de amenințări pe timpul desfășurării operațiilor); asigurarea superiorității asupra inamicului, din punct de vedere al informațiilor (activități prin care furnizează forțelor proprii toate informațiile necesare desfășurării operațiilor în paralel cu ascunderea activității forțelor proprii prin acțiuni de mascare și inducere în eroare); pregătirea câmpului de luptă (acțiuni prin care să sporească avantajele oferite de mediu forțelor proprii în paralel cu acțiuni prin care să folosească mediul pentru a zădărnici acțiunile desfășurate de inamic); susținerea forței (acțiuni pentru susținerea tempoului operațiilor desfășurate de către trupele proprii, pentru consolidarea infrastructurii etc.).

În timp de pace, structurile de geniu pot fi implicate în realizarea unor obiective civile, îndeplinindu-se în acest mod mai multe obiective: antrenarea structurilor în îndeplinirea sarcinilor specifice; promovarea unei imagini pozitive a armatei și a țării, pe glob; îmbunătățirea infrastructurii națiunilor gazdă. Prin intermediul acestor activități se angajează proiecte civile, cum ar fi: construirea de școli, drumuri și spitale; amenajarea unor surse de apă potabilă (din puțuri de adâncime sau din alte surse); construirea și mentenanța unor elemente de infrastructură, cum ar fi baze militare, terenuri de instrucție, porturi și aeroporturi.

O altă activitate extrem de importantă în care sunt implicate structurile de geniu în timp de pace este intervenția în caz de dezastre naturale, pe plan național sau, dacă situația impune, internațional, dezastre provocate de inundații, uragane, erupții vulcanice, cutremure, incendii etc., care amenință sau care au lovit populația din anumite zone și care pot produce un număr mare de victime și pagube materiale însemnate. În astfel de situații, sarcinile pot fi: construirea de adăposturi temporare și de posturi sanitare pentru acordarea asistenței medicale pentru sinistrați; eliminarea materialelor rezultate din prăbușirea clădirilor; executarea unor construcții temporare pentru susținerea structurilor slăbite; executarea reparațiilor în vederea restabilirii circulației pe căile de transport rutiere și nu numai, pentru mijloacele destinate intervenției; întărirea sau construirea de diguri; participarea la lucrările de stingere a incendiilor de mari proporții.

Pe timpul participării la misiuni de impunere a păcii, se pot realiza lucrări pentru sprijinul

populației afectate sau chiar construirea de bariere fizice între părțile combatante. În caz de război este evident că la toate acestea se pot adăuga sarcinile specifice acestor tipuri de structuri.

Este oare suficient să comparăm actualele structuri de geniu din armata română cu cele din armatele unor state dezvoltate? Cu siguranță nu. Poate cea mai bună abordare este cea în baza căreia viitoarele structuri de geniu se vor proiecta în funcție de obiectivele pe care și le-a propus Alianța pentru următoarea perioadă. Aceste obiective sunt deja analizate și se regăsesc într-un document intitulat chiar „Viziunea și obiectivele pentru geniu pentru perioada 2016 - 2025”³. Acesta este practic documentul care sintetizează direcțiile de acțiune în domeniul geniului, în cadrul NATO, pentru perioada următoare.

Aceste direcții sunt elaborate pe patru niveluri: *viziunea*, care reprezintă scopul, obiectivul final al celor zece ani de transformare (2016 - 2025) continuă în domeniul geniului în cadrul Alianței; *scopurile*, care reprezintă liniile directoare (de efort) pentru perioada de zece ani de planificare și care corelează viziunea cu obiectivele detaliate și dau structura acestora din urmă; *obiectivele*, care specifică rezultatele dorite, conduc și sprijină procesul de îndeplinire al viziunii; *sarcinile*, reprezintă activitățile care sunt necesare pentru îndeplinirea obiectivelor.

Așa cum am precizat deja, „viziunea” în domeniul geniului pentru perioada 2016 - 2025 este „de a oferi un sprijin de geniu eficient pentru forțele NATO pentru întreaga gamă de misiuni curente și anticipate, dând comandantului NATO cea mai mare libertate de acțiune, la cea mai bună valoare pentru națiuni”⁴.

Ținând seama de evoluția continuă a capacităților de geniu cerute pentru a sprijini operațiile NATO, pornind de la conceptele actuale, de la structurile și capacitățile necesare pentru a atinge nivelul de sprijin necesar pentru misiunile anticipate și pentru a sprijini Conceptul Strategic al Alianței, au fost stabilite un număr de cinci scopuri pentru perioada 2016-2025. Acestea sunt⁵:

- *scopul 1* – optimizarea capacităților, capacităților și disponibilităților structurilor naționale de geniu pentru misiuni NATO;
- *scopul 2* – în întreaga Alianță, trebuie să crească nivelul de înțelegere al capacităților, capacităților și disponibilităților structurilor

de geniu disponibile pentru operațiile NATO;

- *scopul 3* – ridicarea nivelului de interoperabilitate al forțelor de geniu din NATO;
- *scopul 4* – optimizarea procesului de Comandă și Control al structurilor de geniu;
- *scopul 5* – contribuția la susținerea forțelor NATO.

Un alt element extrem de important de care trebuie să se țină seama în momentul în care se discută despre transformarea organizațională și structurală specifică armeei geniu îl reprezintă fluxul informațional. Analiza acestuia trebuie efectuată atât la nivel tactic, cât și la nivel operativ și strategic.

Studiul documentelor Alianței⁶, documente pe care România și-a luat angajamentul că le va implementa, arată clar care trebuie să fie structurile de conducere, pe fiecare treaptă ierarhică și, care sunt atribuțiile acestora în asigurarea sprijinului de geniu în orice acțiune desfășurată de o structură militară. În aceste condiții, se menționează că reintroducerea structurilor de specialitate în cadrul statelor majore ar putea avea un impact deosebit asupra acțiunilor desfășurate.

Problematika transformărilor într-un domeniu este una deosebit de complexă. În continuare se vor prezenta câteva repere, apreciez importante, de care ar trebui să se țină seama pe timpul acestei analize.

O parte dintre aceste repere ar putea fi: identificarea acelor tipuri de structură care îndeplinesc cerințele noi de operaționalitate și funcționalitate; identificarea și stabilirea acelor puncte sensibile ale structurilor de geniu actuale; stabilirea unor structuri moderne de organizare și a unor modalități noi de funcționare a acestora; stabilirea acelor obiective și criterii de compatibilitate și interoperabilitate de care se ține cont pentru executarea unor acțiuni comune cu forțele similare din NATO; stabilirea unui model de asigurare a sprijinului de geniu pentru luptă; identificarea și precizarea unor metode și a unor algoritmi de dimensionare pentru structurile de geniu; dimensionarea structurilor de geniu pe baza modelului sprijinului de geniu stabilit.

Însăși noțiunea de „structură militară” sau cea de „structură organizatorică militară” reprezintă o entitate cu semnificații complexe, constituită,

în principiu, pe reuniunea ordonată a mai multor elemente: sisteme (organisme) conducătoare și de execuție (subunitate, unitate, mare unitate, grupare de forțe etc.); niveluri ierarhice; compartimente funcționale; posturi de lucru. Finalitatea oricărei variante de organizare este să asigure funcționalitatea structurii în concordanță deplină cu scopurile și obiectivele pentru care acea structură a fost creată. O structură organizatorică înseamnă de fapt reuniunea a patru organigrame: funcțională, pozițională, relațională și informațională⁷.

Astfel, o variantă a unei structuri de geniu ar trebui să țină seama de următoarele aspecte:

- subunitățile de geniu de la nivelul brigăzilor să asigure în totalitate sprijinul de geniu (de a amenaja și a deservi punctele de trecere pe porțițe de mare capacitate și pod, pe timpul executării forțării cursurilor de apă și pentru desfășurarea acțiunilor ulterioare; a realiza integral nevoile de culoare prin câmpurile de mine antiblindate proprii și ale inamicului; a executa măsurile și lucrările genistice de mascare etc.);
- batalioanele de geniu de la nivelul diviziilor să asigure în totalitate sprijinul de geniu pentru structurile deservite (existența, la nivelul nevoilor, a subunităților de pionieri care să satisfacă trinomul de misiuni: (1) verificarea la minare și deminarea terenului; (2) executarea culoarelor prin barajele de mine; (3) sprijinul cu subunități de specialitate al marilor unități/unităților tactice de arme întrunite angajate în operație);
- existența subunităților de pontonieri și/sau treceri desant, fapt ce implică independența acestora, precum și existența unor mijloace de geniu multifuncționale și polivalente care pot satisface concomitent mai multe misiuni și lucrări genistice;
- creșterea mobilității tehnicii/mijloacelor de geniu din înzestrare etc.

Problematika transformării structurilor de geniu nu se poate finaliza în doar câteva pagini. Cu toate acestea, se poate analiza o variantă, a unei structuri de geniu (de nivel companie), din cadrul unei brigăzi. Subunitatea ar putea avea următoarea structură: pentru asigurarea cu date și informații a comenzii companiei (o grupă de cercetare de geniu); pentru asigurarea mobilității (un pluton drumuri poduri cu grupă construcții drumuri, grupă mașini

drumuri și grupă poduri mobile de însoțire); pentru asigurarea contramobilității (un pluton pionieri); pentru asigurarea sprijinului de geniu al forței (un pluton tehnic cu grupe de iluminat, prelucrare lemn, asigurare cu apă, mijloace de săpat și construcții punct comandă).

Dintre avantajele acestei structuri menționez: plutoanele/grupele din compunerea subunității pot asigura principalele funcții ale sprijinului de geniu; subunitatea are posibilitatea să execute independent lucrări de geniu.

Respectând aceleași principii, batalioanele de geniu din cadrul diviziilor ar trebui să aibă structuri pentru asigurarea mobilității (probabil, datorită mijloacelor tehnice necesare pentru asigurarea acestui domeniu, ar trebui să fie două subunități, prima de pontonieri și cea de-a doua de drumuri-poduri), o subunitate de asigurare a contramobilității și o subunitate de asigurare a sprijinului de geniu (menținerea capacității operaționale, precum și asigurarea sprijinului general de geniu) și nu în ultimul rând, o subunitate de stat major și deservire. Trebuie precizat că structura de batalion de geniu propusă este asemănătoare cu cea a batalioanele de geniu care au existat în organica diviziilor mecanizate până la începerea procesului de restructurare al armatei române. Dintre avantajele unei astfel de structuri menționez: asigură principalele misiuni și lucrări genistice din cadrul funcțiilor de geniu într-un volum complet și la standardele impuse de cerințele câmpului de luptă modern; asigură un grad mare de independență eșaloanelor pe care le sprijină (grupare operativă de forțe terestre sau de tip divizie); misiunile specifice mobilității (deminare, executarea culoarelor, distrugerea lucrărilor și obiectivelor importante ale inamicului, amenajarea și întreținerea drumurilor și a trecerilor peste cursurile de apă etc.) se pot executa concomitent, în volum complet și cu eficiență maximă (se exclude ipoteza că angajarea unei misiuni se face în detrimentul altora; misiunile de contramobilitate se realizează cu mijloace moderne și în momentele cerute de ducerea acțiunilor militare cu consumuri reduse de materiale de geniu, mine și materiale explozive; se asigură funcția de protecție (lucrări de fortificații, amenajarea și deservirea punctelor de comandă, lucrări și măsuri genistice de mascare etc.), fapt ce asigură siguranța necesară forțelor luptătoare, de sprijin, actului de conducere și sprijin logistic.

În concluzie, consider că variantele propuse pot constitui un punct de plecare pentru proiectarea unor structuri de geniu viitoare. Apreciez, totodată, că un act de comandă și control eficient desfășurat poate

fi considerat cheia succesului pentru asigurarea sprijinului de geniu pe timpul desfășurării operațiilor cu toate că, pe timpul desfășurării operațiilor, de către structurile combinate sau întrunite, un anumit grad de autoritate „tehnică” este absolut necesar. Acest lucru nu înseamnă că, în paralel cu lanțul de comandă normal, apare un alt lanț de comandă paralel. Credibilitatea consilierilor pe linie de geniu este extrem de importantă și ea rezultă din experiența pe care aceștia o au în domeniile în care își desfășoară activitatea (de cele mai multe ori domeniile sunt extrem de specializate). În multe situații, cerințele tehnice pot avea un impact major asupra deciziilor comandantului și de aceea consilierii pe linie de geniu trebuie să mențină un echilibru între cerințele pe linie tehnică și intenția comandantului. Natura sarcinilor pe linie de geniu le face mult mai eficiente în situațiile în care acestea pot fi prioritizate, comanda este centralizată, iar execuția este descentralizată.

Concluzii

Nu numai structurile din armata română parcurg în momentul de față un proces de restructurare. Schimbările produse pe plan mondial în ultimele decenii (în toate domeniile de activitate), experiența câștigată în misiunile desfășurate în diverse teatre de operații, progresele tehnologice sunt doar câteva dintre motivele care au impus desfășurarea acestui proces în toate armatele lumii. Ceea ce este însă important pentru armata română este ca această transformare să fie făcută atât în acord cu nevoile (dar și resursele) proprii, cât și în acord cu cele ale Alianței. Obiectivul acestor transformări îl constituie capacitatea acestor structuri de a oferi un sprijin de geniu eficient pentru forțele NATO pentru întreaga gamă de misiuni curente și anticipate, dând comandantului NATO cea mai mare libertate de acțiune, la cea mai bună valoare pentru națiuni, iar acesta poate fi îndeplinit prin: optimizarea capabilităților, capacităților și disponibilităților structurilor naționale de geniu pentru misiuni NATO; creșterea nivelului de înțelegere al capabilităților, capacităților și disponibilităților structurilor de geniu disponibile pentru operațiile NATO, în întreaga Alianță; ridicarea nivelului de interoperabilitate al forțelor de geniu din NATO; optimizarea procesului de Comandă și Control al structurilor de geniu; contribuția la susținerea forțelor NATO.

Sarcinile naționale pentru îndeplinirea obiectivelor sunt multiple și presupun desfășurarea unor activități cum ar fi: identificarea capabilităților naționale, existente (în domeniul asigurării

genistice), dar în același timp și a deficitului de capabilități, conform cerințelor NATO; găsirea unor modalități prin care structurile de geniu românești pot contribui la dezvoltarea capabilităților Alianței în acest domeniu sau prin care pot beneficia de anumite aspecte dezvoltate deja la nivelul NATO (atât la nivel individual, cât și colectiv); efectuarea demersurilor pentru ridicarea nivelului de interoperabilitate cu structuri similare din celelalte armate; actualizarea documentelor naționale de conducere în conformitate cu prevederile documentelor NATO; creșterea rolului jucat de structurile de geniu atât pe plan național, cât și internațional, în cooperarea cu autoritățile publice civile; optimizarea sistemului de achiziții de echipament genistic etc.

Se poate concluziona că realizarea interoperabilității în domeniul asigurării sprijinului de geniu pentru acțiunile militare desfășurate de structurile luptătoare reprezintă unul dintre factorii importanți în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate de România în momentul intrării în cadrul NATO, iar factorii de decizie atât militari, cât și civili poartă răspunderea pentru luarea măsurilor necesare asigurării acestei interoperabilități.

NOTE:

1 NRF – NATO Response Force.

2 <http://milengcoe.org/Pages/default.aspx>, accesat la 30.12.2014.

3 <http://milengcoe.org/Pages/default.aspx>, accesat la 30.12.2014 (NATO's vision and objectives in the field of military engineering for the period 2016- 2025).

4 *Ibidem*.

5 <http://milengcoe.org/Pages/default.aspx>, accesat la 30.12.2014 (NATO's vision and objectives in the field of military engineering for the period 2016-2025).

6 JP 0-2, *Acțiunea unită a forțelor armate (UNAAF)*, 2000, p. 23, traducere.

7 Gl.lt. Eftimescu și alții, *Conducerea în domeniul militar*, Editura Militară, București, 1989, p. 153.

BIBLIOGRAFIE

Dumitru Radu, *Dimensionarea structurilor de geniu din cadrul Forțelor Terestre ale Armatei României pentru realizarea compatibilității și interoperabilității cu structurile similare din*

armatele statelor membre NATO, teza de doctorat, Editura Universității Naționale de Apărare, 2003, București.

Dumitru Radu, *Direcții de acțiune pentru asigurarea compatibilității și interoperabilității structurilor de geniu din Forțele Terestre ale Armatei României cu cele similare din armatele statelor membre NATO*, Referatul nr. 3 al tezei de doctorat, Editura UM 02648, București, 2003.

Grecu Petre, Barbu Viorel, *Elemente doctrinare specifice trupelor de geniu din NATO. Tehnologii moderne la început de secol*, Convocarea metodico-științifică din perioada 23-24 septembrie 2004, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2004.

Grecu Petre, *Opinii privind arma geniu în viziunea NATO, Apărarea națională și apărarea colectivă – corelații și determinări*, Sesiunea de comunicări științifice 21-23 septembrie 2005, București, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2005.

Grecu Petre, Radu Dumitru, *Aspecte generale privind arma geniu în concepția NATO, Arhitectura mediului de securitate europeană la început de secol și mileniu*, a XLVI-a Sesiune de comunicări științifice cu participare internațională, iulie 2005. Secțiunea: Teoria instruirii și educării trupelor, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2005.

Mihai-Silviu Popescu, *Aspecte privind realizarea interoperabilității cu structurile NATO în domeniul conducerii protecției genistice*, Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I” nr. 2/2007, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2007.

G. – 1, *Doctrina sprijinului de geniu în operațiile întrunite*, București, 2010.

F.T. –9, *Manualul sprijinului de geniu în operațiile forțelor terestre*, București, 2008.

F.T./G-6.1, *Manualul pentru luptă al companiei geniu luptă*, București, 2009.

F.T./G-6.2, *Manualul pentru luptă al companiei geniu sprijin general*, București, 2010.